



Programa de la Sida 25 anys (1987 – 2012)

061 CatSalut Respon



Diagnòstics de VIH i sida i proves de VIH realitzades a Catalunya, 2011

A Catalunya, la vigilància de la infecció pel VIH, per tal de conèixer les tendències i les característiques de l'epidèmia, es va iniciar amb la declaració obligatòria dels casos de SIDA l'any 1987. Posteriorment, amb la introducció i generalització de la teràpia antiretroviral de gran activitat (TARGA) el 1996, la vigilància a partir dels casos de sida es va convertir en un reflex menor de les tendències actuals de l'epidèmia. Per això, l'any 2001 es va iniciar un sistema voluntari de notificació de VIH que va passar a ser de declaració obligatòria el 2010. La notificació d'un nou diagnòstic de VIH presenta una limitació important ja que no representa la incidència real. Quan es realitza un diagnòstic de VIH pot ser que sigui un infectat recent o que la infecció es produís anys enrere. Per a la vigilància de la infecció pel VIH, la notificació dels casos de VIH és l'instrument clau, ja que permet descriure les característiques de l'epidèmia al nostre medi, i es complementa amb la notificació dels casos de SIDA.

Amb l'objectiu de descriure l'activitat de la prova de detecció d'anticossos del VIH i dels resultats positius a Catalunya, l'any 1992 es va incorporar el monitoratge del diagnòstic com a part de la vigilància epidemiològica de la infecció pel VIH i la SIDA.

En aquest article es descriuen els nous diagnòstics de VIH i de sida notificats durant l'any 2011, així com les proves diagnòstiques del VIH que s'han realitzat aquest mateix any .

El 2011 es van notificar 633 nous diagnòstics de VIH, fet que representa una taxa de 8,8 casos per 100.000 habitants. Malgrat que s'observa una disminució dels casos del 16,7% respecte al 2010, aquesta dada pot estar condicionada pel retard de notificació.

El 85,6% dels casos són homes amb una mitjana d'edat de 36 anys, dels quals el 70% s'inclouen en el grup de 25 a 44 anys. Del total de casos, el 46,1% són persones immigrants, un 61,6% de les quals procedeix d'Amèrica Llatina i el Carib. El grup de transmissió més freqüent és el d'homes que tenen sexe amb altres homes (HSH) (61%), seguit dels homes heterosexuales (15%) i de les dones heterosexuales (11%).

El 41% de les notificacions de VIH, on constava la xifra de CD4 en el moment del diagnòstic (546), presentaven criteris de diagnòstic tardà. El diagnòstic tardà de la infecció pel VIH va ser superior en les persones de més de 49 anys (66%) i en els homes heterosexuales (59%).

Figura 1. Evolució dels nous diagnòstics de VIH segons via de transmissió i percentatge de casos anuals, Catalunya 2001-2011

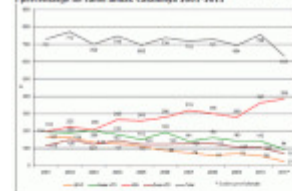
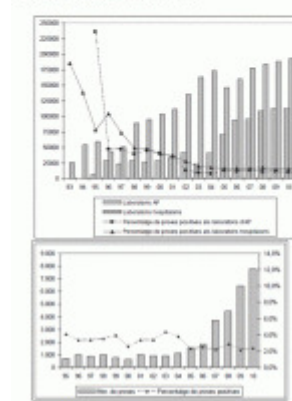


Figura 2. Evolució del nombre de proves de VIH realitzades i percentatge de proves positives, detectades a la cadena de salut pública i de centres de serveis alternatius, Catalunya (a. 2007-2011)



S'han notificat 119 casos de sida el 2011, fet que representa una taxa d'incidència d'1,7 casos per 100.000 habitants. Malgrat que s'observa una disminució interanual dels casos del 40%, aquesta dada pot estar condicionada pel retard de notificació.

Des del començament de l'epidèmia de la sida l'any 1981 i fins a finals de 2011, s'han notificat un total de 16.932 casos de sida, dels quals hi ha constància que han mort 10.738 (63%).

Les malalties indicatives de sida més freqüents el 2011 han estat la pneumònia per *Pneumocystis jiroveci* (24%), la tuberculosi pulmonar o extrapulmonar (14%) i el sarcoma de Kaposi (15%).

El nombre de proves diagnòstiques del VIH notificades per la xarxa de laboratoris de Catalunya ha anat augmentant de manera progressiva: s'ha passat de 26.168 proves el 1993 a 343.704 proves el 2011, que suposa una taxa de 46,2 proves per 1.000 habitants el 2011. Del total de proves realitzades, el percentatge amb un resultat positiu és del 0,97%. Aquesta proporció de positius es manté estable en els darrers 10 anys.

D'altra banda, als centres alternatius d'oferta de la prova del VIH de Catalunya es varen realitzar 7.783 proves de VIH el 2010, amb un 2,3% de positius detectats. Si comparem l'any 2010 amb el 2006, s'observa un increment en el nombre de proves del 323%, sense que això hagi suposat un increment del percentatge de proves positives detectades.

Conclusions

Tot i que globalment no hi ha un increment en el nombre de nous diagnòstics de VIH, sí que s'observa un increment del nombre de casos en la població d'HSH. Per tant, les persones amb major risc per a l'adquisició de la infecció pel VIH s'haurien de realitzar la prova del VIH, almenys, un cop a l'any.

Cal posar èmfasi en l'increment sostingut de la proporció de persones d'origen no espanyol amb un nou diagnòstic de VIH, que van representar el 46% dels casos de VIH notificats l'any 2011. Cal assegurar l'accés als serveis sanitaris d'aquesta població i facilitar informació dels centres on es fa la prova del VIH i de les mesures de prevenció primàries i secundàries.

Un aspecte important de la infecció pel VIH és que, en el moment del diagnòstic, quatre de cada deu casos són subsidiaris de rebre tractament antiretroviral, pel fet que presenten xifres de CD4 inferiors a 350. El diagnòstic tardà del VIH té un impacte negatiu tant en l'individu, amb un pitjor pronòstic de la infecció, com en la salut pública, perquè sense un diagnòstic de VIH no es poden prendre les mesures de prevenció i tractament necessàries per reduir el risc d'infecció. Per això, el diagnòstic precoç del VIH és una prioritat dels programes de prevenció actualment.

Tot i que el nombre de proves de VIH realitzades ha anat incrementant a Catalunya en els darrers anys, tant a la xarxa de laboratoris de Catalunya com als centres alternatius d'oferta de la prova del VIH, el percentatge de proves positives detectades s'ha mantingut estable. Cal diversificar els llocs d'oferta de la prova per tal d'accedir a les poblacions més vulnerables (programes de proximitat).

Núria Vives i Laura Fernández.

Centre d'Estudis Epidemiològics sobre les Infeccions de Transmissió Sexual i la Sida de Catalunya (CEEISCAT).



Generalitat de Catalunya
Agència de Salut Pública de Catalunya

ISSN: 2014-1602
DL B. 34425-2012.

D'acord amb l'article 5 de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, us informem que les vostres dades personals seran recollides, incorporades i tractades en un fitxer automatitzat, la finalitat del qual és trametre la publicació que el ciutadà ha requerit. L'òrgan responsable del fitxer és la Direcció General d'Atenció Ciutadana i Difusió i l'adreça on la persona interessada pot exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició és Via Laietana, 14, 3r, 08003 Barcelona.